

MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT KB
KÖZIGAZGATÁSI ÉS ADMINISZTRATÍV
OSZTÁLYA

Dr. Hallebrandt László

SZIGORÚAN BIZALMAS!

KAO/7/10/1988. sz.
Készült: 1 gépett, és
7 soksz. példányban

MK Nemzetbiztonsági Hivatal
Az irat az 1996. évi LXV. tv.
alapján felülvizsgálva:
Tájékoztató Min. ...
Érvényes: ... hó ... n.
Minősítő: ...
1988. ápr. 15.

Látta:

E m l é k e z t e t ő

a Koordinációs Bizottság 1988. április 11-ei üléséről

Jelen voltak: Fejti György, Varga Péter, Horváth István, Markója
Imre, Szíjártó Károly, Szilbereky Jenő, Ballai
László és Szabó István elvtársak.

Napirenden szerepelt:

1. Áttekintés - nemzetközi összehasonlításban - az alapvető állam-
polgári jogok értelmezéséről, érvényesüléséről, javaslat az ez-
zel kapcsolatos feladatok ütemezésére
Előadó: Markója Imre elvtárs
2. Előterjesztés a Magyar Népköztársaság területén ideiglenesen
tartózkodó szovjet csapatok állományába tartozó katonák által
elkövetett bűncselekmények nyomozására vonatkozó szabályok mó-
dosításának elveire
Előadó: Szíjártó Károly elvtárs
3. Különfélék

Állásfoglalások:

1. Az alapvető állampolgári jogok értelmezésének és érvényesülésé-
nek - hazai, illetve nemzetközi összehasonlításban történt - át-
tekintését a bizottság hasznosnak ítélte, az előterjesztésben
írtakat tudomásul vette, és a további munka alapjául elfogadta.
A feladatokat illetően egyetértett azzal, hogy:
a/ A gyülekezési jog és az egyesülési jog kérdését a továbbiakban

indokolt együtt kezelni, és mindkettő gyakorlását törvényben kell szabályozni. A megalkotandó törvények elveiről a kormány ezzel kapcsolatos állásfoglalása után készüljön előterjesztés a Politikai Bizottság részére. A törvénytervezeteket - társadalmi vita után - lehetőleg még ez évben az Országgyűlés elé kell terjeszteni. Az egyesülési jog keretében szabályozni kell a társadalmi és tömegszervezetek, illetve -mozgalmak helyzetével, megalakításával kapcsolatos kérdéseket is.

- b/ A lelkiismereti és vallásszabadság gyakorlásáról; a nemzetiiségek helyzetéről és jogairól; valamint a külföldre utazás és külföldön való letelepedés jogáról - a kormány jogalkotási tervében jóváhagyott ütemezés szerint - 1990. végéig önálló törvényeket kell alkotni.
- c/ A katonai szolgálat teljesítését lelkiismereti okokból megtagadó személyek helyzetét - a lelkiismereti és vallásszabadság gyakorlásáról szóló törvény előkészítésétől függetlenül - már 1988. II. félévében, törvényileg rendezni kell. Az erre vonatkozó javaslatokat, illetve megoldási módokat a Koordinációs Bizottság májusi ülésén kell előterjeszteni. Az ülésre meg kell hívni a honvédelmi minisztert és az Állami Egyházügyi Hivatal elnökét is.
- d/ A szólás- és sajtószabadság gyakorlásával kapcsolatos kérdéseket a hatályos sajtótörvény megfelelően rendezi, ezzel összefüggésben jelenleg kodifikációs feladat nincs.
- e/ Az előterjesztés álláspontjától eltérően - belső munkaként, a szakszervezet bevonásával - indokolt foglalkozni az ideiglenes munkabeszüntetés /sztrájkjog/ szabályozásának a kérdésével is. Az erre vonatkozó elképzeléseket az Igazságügyi Minisztérium 1989. végéig dolgozza ki.

2. A bizottság egyetértett azzal, hogy az ideiglenesen Magyarországon tartózkodó szovjet katonák által elkövetett bűncselekmények

nyomozását szabályozó 18/1958. Legfű.-BM. sz. utasítást - az Igazságügyi Minisztérium és a Legfelsőbb Bíróság bevonásával - korszerűsíteni kell.

3. A különfélék keretében a bizottság:

- a/ Felkérte az Igazságügyi Minisztériumot, hogy a Fiatal Demokraták Szervezetének megalakítását tiltó politikai állásfoglalás jogi érveit - a várható reakciókra való felkészülés jegyében - gondolják végig. A történekről a Közigazgatási és Adminisztratív Osztály tájékoztassa az Alkotmányjogi Tanács elnökét; és a Tudományos, Közoktatási és Kulturális Osztály útján biztosítsa, hogy a szükséges tájékoztatást a jogi-tudományos műhelyek is megkapják.
- b/ Megbízta Varga Péter elvtársat, hogy Kárpáti Ferenc elvtárs, illetve a Szovjet-Magyar Vegyesbizottság útján kezdeményezzük az ideiglenesen Magyarországon tartózkodó szovjet csapatok tevékenységével összefüggő rendkívüli eseményekről szóló tájékoztatás megjavítását. A témát 1988. II. félévben indokolt a Koordinációs Bizottság napirendjére tűzni.
- c/ A szovjet-magyar jogsegélyegyezmény megkötésének 30. évfordulójáról az Igazságügyi Minisztérium és a Magyar Jogász Szövetség emlékezzen meg.

Budapest, 1988. április 13.

(Dr. Szabó István)

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR

LEGFŐBB ÜGYÉSZ HELYETTESÉ

Titkos

Dr. Hellebrandt László, 6. sz. pld.

Nyt. szám: 019/1988.

MK Nemzetbiztonsági Hivatal

Az irat az 1995. évi LXV. tv.

alapján felülvizsgálva:

Tkj.sz. .... Min. (T.Ö.É.)-e

Erv.idő: .... hó ... n.

Minősítő: 20. 11. 15.

Ⓚ * egyéb rendkívüli cselekmények (balerek) ügye(?)

E L Ő T E R J E S Z T É S

a Koordinációs Értekezlet számára

Az elmúlt évben áttekintettük a Magyar Népköztársaság területén ideiglenesen állomásozó szovjet csapatok állományába tartozó személyek büntetőjoghatósági helyzetét rendező jogszabályokat és azok gyakorlati alkalmazását. Megállapítottuk, hogy a kérdést rendező Alapegyezmény/1957. évi 54. sz. tvr./ és a Jogsegély-egyezmény/1958. évi 22. sz. tvr./ rendelkezései megfelelő módon biztosítják érdekeink érvényesítését, büntetőjogi kérdésekben változtatást nem igényelnek. A joghatósági szabályok alkalmazása területén kialakult gyakorlat azonban - sok tényező folytán - számos kérdésben ütközik a magyar jogpolitikai érdekekkel.

A szovjet katonák által elkövetett bűncselekmények száma szaporodik és veszélyességük foka is növekszik. Ezzel szemben gyakran elmarad a vétkesek felderítése és felelősségre vonása. Jelentős nehézséggel jár a szovjet katonai állomáshelyen a szükséges bizonyítékok felkutatása. A sértettek törvényes jogait - így kártérítési igényeiket is - nem mindig tudják érvényesíteni.

A közreható okok egyike az a tény, hogy a kormány-egyezmények végrehajtása tárgyában kiadott 18/1958. Legf. - BM számú közös utasítás/Utasítás/ előírásait napjaink gyakorlatának igényei már meghaladják. A szabályozás több fontos kérdésben/pl. a sértett törvényes jogainak biztosítása, a később kidolgozott és elfogadott eljárásjogi intézmények, kriminalisztikai módszerek alkalmazhatósága, a lakosság tájékoztatása stb/ nem ad eligazítást. A jogkörök túlzottan centralizált meghatározásával nehezíti a helyi kapcsolatrendszer klépítését, a gyors és hatékony büntüldözést. Ebből kiindulva a belügy-, honvédelmi és igazságügy-miniszterrel egyetértésben célszerűnek tartom, hogy a belügyminiszterrel közösen új Utasításban szabályozzuk a rendőrség, a polgári és a katonai ügyészség eljárásának rendjét ezen a területen. Az Utasítás kidolgozásakor az alábbi elvekből kell kiindulni:

* A szabályozás legyen részletes, a jogalkalmazó az Utasítás alapján pontosan ismerje feladatait és az eljárás rendjét. Az Utasítás mellékleteként kivonatos szerkesztésben ki kell adni az Alapegyezmény és a Jogsegély-egyezmény szövegét.

* A szabályozás segítse elő a büntetőeljárás gyorsasága, a vétkesek felderítése és következetes felelősségre vonása követelményének érvényesítését.

* Az Utasítás előírásai épüljenek be a hatályos büntető anyagi és eljárásjog rendszerébe, vegyék figyelembe a bűnüldözés bevált korszerű, hatékony eszközeit.

* A helyi rendőri szervek /főkapitányság, kapitányság/ és a katonai ügyészségek alakítsanak ki folyamatos kapcsolatot a területükön lévő szovjet egységek, helyőrségek parancsnokaival, a szovjet helyőrségi katonai ügyészségekkel. A Déli Hadseregcsoport ügyészével a kapcsolatot a Katonai Főügyészség tartja. Az együttműködés segítse elő a nyomozások eredményességét és kérelemre a magyar fél működjön közre a megelőző tevékenységben is.

1) 2) * A joghatóság kérdésének egyértelmű tisztázódásáig a rendőrség végzi a nyomozást. Azonnali intézkedést igénylő esetekben az illetékes szovjet parancsnok felkérésére vagy engedélyével jogosult szovjet katonai objektumban is a bizonyítékok felkutatására és rögzítésére. A halaszthatatlan nyomozási feladatokat szovjet joghatóság esetén is el kell látni.

2) 1) * Magyar joghatóság alá tartozó bűnügyekben általában magyar nyomozó hatóság folytassa az eljárást és foganatosítsa a szükséges kényszerintézkedést is. Ha a magyar bíróság előtti vádemelés nem indokolt, a joghatóság átadására lehetőség szerint csak a nyomozás befejezése után kerüljön sor. Nem kell átadni a joghatóságot, ha az ügy megrovással is befejezhető, továbbá, ha bizonyított, hogy az elkövető szovjet katona, de személye ismeretlen maradt. A határozatot ezekben az esetekben a magyar katonai ügyészség hozza, panaszjogot biztosítva a szovjet, illetve magyar érdekelték számára. A nyomozási anyag, illetve a határozat nyújtson elegendő alapot a Vegyes Bizottság számára a kártérítési igény eldöntéséhez.

2) * A magyar nyomozó hatóságok által folytatott eljárásban a szovjet katonai objektumban található bizonyítékok felkutatásához és rögzítéséhez jogsegélyt kell kérni a szovjet helyőrségi katonai ügyészségtől, sürgős esetben az illetékes szovjet katonai parancsnoktól. A jogsegély kérésre jogosult sürgős esetben a rendőrség, egyébként a magyar katonai ügyészség.

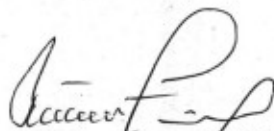
* Segítse elő az Utasítás, hogy a sértettek törvényes jogikat - beleértve a kártérítési igényt is - maradéktalanul érvényesíthessék, mind a magyar, mind a szovjet joghatóság fennállása esetén. E feladat végrehajtása érdekében a Katonai Főügyészség vezessen folyamatos nyilvántartást és töltsön be koordinációs szerepet.

* A közvéleményt várhatóan foglalkoztató eseményekről a lakosság időben kapjon a szükségesnek megfelelő, differenciált tájékoztatást. Tájékoztatás adására a legfőbb ügyész, a belügyminiszter, illetve katonai érdekek fennállása esetén a honvédelmi miniszter jogosult, az MSZMP KB illetékes osztályával történt előzetes

egyeztetés után. Közlemény megjelentetéséről a legfőbb ügyész előzetesen tájékoztassa a DHSCS főparancsnokát.

A kormány-egyezményeken alapuló polgári jogi igényekkel kapcsolatban az Utasítás módosítást nem igényel.

Budapest, 1988. február 16.

/Dr. Kámán József vör. /

Készült: 1 pld-ban
Sokszorosítva: 12 pld-ban
Egy pld: 3 lap
Lnsz: 36/20

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR